



Budget 2024

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Förutsättningar	4
2.1	Befolkningsutveckling.....	4
2.2	Ekonomi	5
2.3	Ekonomistyrningsregler.....	6
2.4	Organisation och bemanning	7
2.5	Resursfördelningsmodell grundskola, förskoleklass och fritidshem.....	8
2.5.1	Socioekonomiskt index.....	9
2.6	Resursfördelningsmodell anpassad grundskola	10
2.7	Resursfördelningsmodell kulturskola	11
2.8	Resursfördelning måltid, lokalvård, vaktmästeri.....	11
3	Grundskolenämndens budget 2024	12
3.1	Tilldelad ekonomisk ram från kommunfullmäktige	12
3.2	Fördelning av budget 2024	13
3.2.1	Prioritering inför budget 2024	13
3.3	Ekonomiska risker utifrån budgetförslaget	15
3.4	Organisatorisk påverkan utifrån budgetförslag	15
3.5	Ersättning fristående skolor.....	16
3.6	Ekonomi i balans och eget kapital.....	16
3.7	Grundbelopp	17
3.8	Ersättning inom kommunal regi.....	18
3.8.1	Ersättning per elev i grundskola, kommunal regi.....	18
3.8.2	Utveckling av grundbelopp, kommunal regi 2019-2024	18
3.8.3	Ersättning per elev i anpassad grundskola, kommunal regi	19
3.9	Ersättning fristående huvudmän	19
3.9.1	Ersättning per elev i grundskola, fristående regi	19
3.9.2	Ersättning per elev i anpassad grundskola, fristående regi	20
3.10	Ekonomiska ramar kulturskolan	21
3.11	Ekonomiska ramar måltid, lokalvård och vaktmästeri	21
3.12	Statsbidrag för likvärdig skola	21
3.13	Samlad bedömning av budget 2024	23

1 Sammanfattning

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och är tänkt att styra stadens utveckling. Kommunfullmäktige beslutade om budget för 2024 den 9 november 2023. Kommunfullmäktiges budget innehåller utöver ekonomisk tilldelning även mål och uppdrag som riktas till nämnder och styrelser. Utifrån kommunfullmäktiges budget 2024 har förvaltningen tagit fram förslag på ekonomiska ramar och prioriteringar som ligger till grund för grundskolenämndens budget 2024.

Enligt stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska förvaltningen utarbeta förslag till budget och verksamhetsplan med utgångspunkt i fullmäktiges budgetbeslut, reglementet samt andra relevanta styrande dokument. Grundskolenämndens budgethandling beskriver i huvudsak ekonomiska ramar och resursfördelning inom förvaltningen. Verksamhetsplanen syftar till att redogöra för grundskolenämndens riktning och prioriteringar för att nå god måloppfyllelse under kommande år.

I budgethandlingen för 2024 beskrivs inledningsvis grundläggande förutsättningar sett till befolkningsutveckling, ekonomiskt nuläge, ekonomisk ram och ekonomistyrningsprinciper inklusive resursfördelningsmodeller. Därefter presenteras budgetförslag för 2024, ekonomiska ramar för nämndens verksamheter, effekter för fristående huvudmän samt ekonomiska och organisatoriska risker.

Den främsta prioriteringen i 2024 års budget är att i så stor utsträckning som budgeten möjliggör ge förvaltningens verksamheter ersättning för förväntat pris- och löneindex. Den genomsnittliga elevpengen täcker emellertid inte den utveckling av sammanvägda prisindex som Sveriges kommuner och regioner prognosticerar för 2024. Den primära anledningen till att elevpengen inte kompenserar helt för förhöjda sociala avgifter och lönerevision är ökade hyreskostnader och förändringar inom elevgruppen. Dels väntas en större andel elever tillhöra anpassad grundskola dels förväntas andel elever som går i fristående skolor öka.

För övriga verksamheter räknas personalbudgeten upp med samma index. Detta medför att budgetutrymmet för ett antal centrala uppdrag och verksamhetskostnader inte justeras alls vilket kommer att medföra konsekvenser för alla verksamheter. En del av den förvaltningscentrala uppdragsbudgeten omprioriteras för att kunna användas till några av de strategier som nämndens verksamhetsplan 2024 anger, främst riktat mot att minska den pedagogiska segregationen.

Budgeten förutsätter att skolområdena följer sina åtgärdsplaner för 2023 för att komma ner till 2023 års budgeterade nivå för årsarbetare. Det är avgörande för hela förvaltningen för att gå in i 2024 års budget med rätt förutsättningar.

Sammanfattningsvis innebär det ekonomiska nuläget för förvaltningen tillsammans med sannolika ekonomiska risker att det kommer att krävas ekonomiska anpassningar motsvarande 360-460 heltidstjänster för en ekonomi i balans 2024.

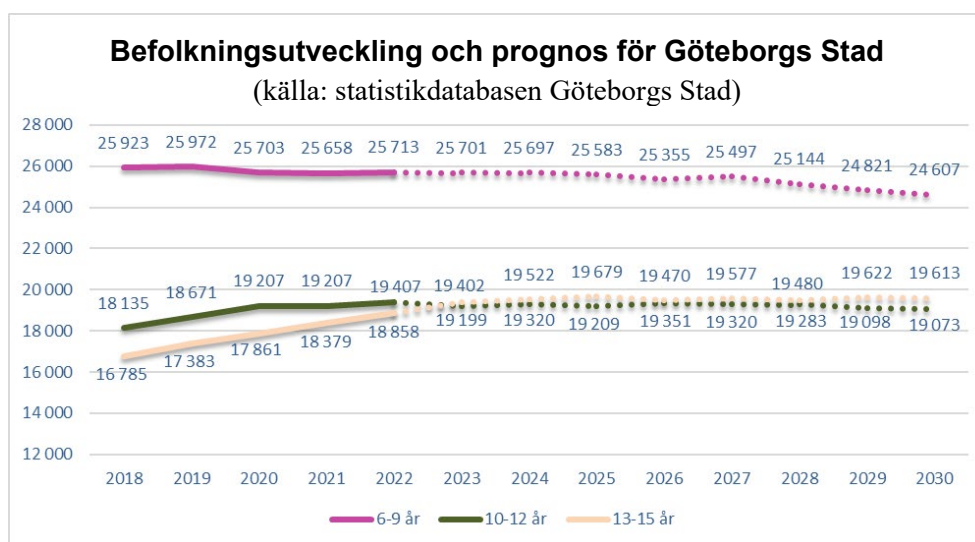
2 Förutsättningar

I avsnittet nedan beskrivs viktiga förutsättningar för grundskolenämndens budget utifrån befolkningsutveckling, ekonomi, organisation och bemanning, ekonomistyrning samt nämndens resursfördelningsmodeller.

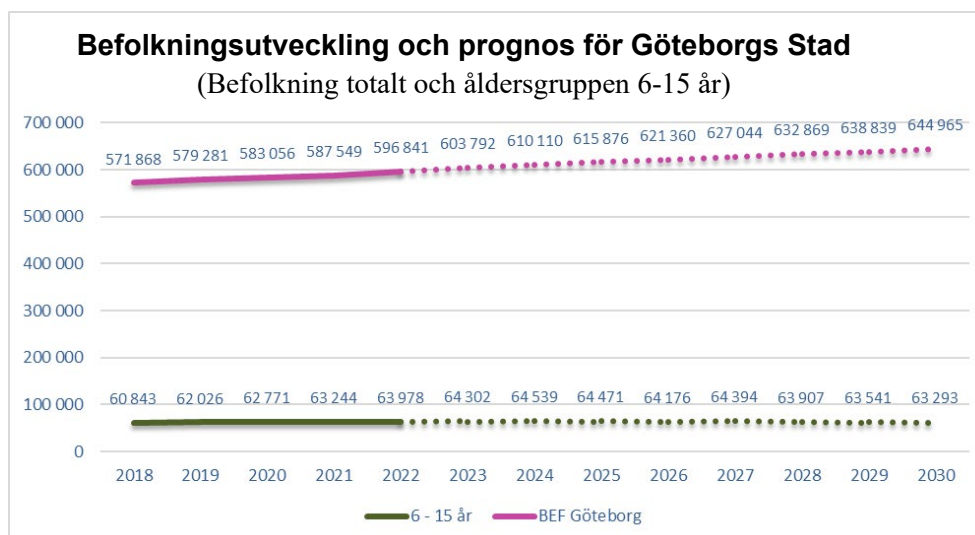
2.1 Befolkningsutveckling

Göteborg är en växande stad. I slutet av 2022 var befolkningen i Göteborgs stad totalt 596 841 personer. Antalet barn i grundskoleålder var under samma period 63 978, vilket utgör 10,7 procent av den totala befolkningen.

Under perioden 2012 – 2021 var åldersgruppen 6 – 15 år, den grupp som ökade mest i staden, med hela 27,3 procent. Totalt i staden ökade befolkningen med 11,7 procent under samma period. Detta har medfört en stor expansion inom grundskoleverksamheten under de senaste åren.



Under de senaste fem åren, 2018 – 2022, är det framförallt 13 – 15 åringarna som ökat i antal, 12,4 procent. Under samma period ökade 10 – 12 åringarna med 7,0 procent och 6 – 9 åringarna minskade, -0,8 procent. Framgent ökar prognosen svagt för 6 – 15 åringar, för att sedan minska, från år 2028 och framåt.



Konsekvenser av demografiförändring för grundskolenämnden

Sammantaget innebär den demografiska fördelningen inom grundskolenämndens målgrupp att eleverna på längre sikt, kommer att bli färre. Hela åldersgruppen 6-15 år beräknas minska med 1,1 procent från 2022 fram till 2030. Den största minskningen prognosticeras i åldersgruppen 6 - 9 år, minus 4,3 procent under samma period. Motsvarande för åldrarna 10 - 12 år, minus 1,7 procent medan prognosen för åldersgruppen 13 - 15 år ligger på plus 4,0 procent. Denna förflyttning medför ekonomiska konsekvenser då timplanen för elever i högstadiet innehåller såväl fler timmar som ämnen vilket medför större behov av lärare och därmed kostar förhållandevis mer än de lägre åldrarna. Det innebär också en utmaning vad gäller kompetensförsörjning och tillgång till ändamålsenliga lokaler avsedda för högstadiets undervisning.

Parallellt pågår en utveckling där anpassad grundskola växer i omfattning. Tidigare har antalet elever i anpassad grundskola följt den övergripande befolkningsutvecklingen, men under ett par år tillbaka har det gått att se en ökad andel elever i anpassad grundskola. Skolverket konstaterar i sin årliga sammanställning att andelen elever som är mottagna i anpassad grundskola under de senaste tio åren har varit cirka 1 procent i relation till alla eleverna i den obligatoriska skolan (exklusive förskoleklass). Läsåret 2021/2022 hade andelen ökat till 1,3 procent. Det kan finnas olika skäl till ökningen av andelen elever i anpassad grundskola. En tendens är att fler individer får möjlighet att utredas och får fastställda diagnoser och därmed kan bli aktuella för mottagande i anpassad grundskola. I Göteborg var andelen elever i anpassad grundskola i oktober 2022 1,5 procent och i oktober 2023 cirka 1,9 procent av samtliga elever i årskurs 1-9. Inom grundskoleförvaltningens verksamhet prognostiseras en fortsatt ökning under de kommande åren vilket kommer att innebära stora utmaningar när det gäller kompetens- och lokalförsörjning liksom ökade kostnader då kostnaden per elev i anpassad grundskola är avsevärt högre än snittkostnaden för grundskola.

2.2 Ekonomi

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att verksamhetens behov måste rymmas inom den ekonomiska ramen, samtidigt som gällande lagstiftning, riktlinjer och uppsatta mål följs. I kommunallagen anges att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning innebär att alla nämnder ska bedriva en ändamålsenlig verksamhet, bidra till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning utifrån ett helhetsperspektiv.

Ekonomiskt nuläge till och med oktober 2023

Grundskoleförvaltningen har för perioden januari till och med oktober ett negativt resultat på -28 mnkr jämfört med periodiserad budget för aktuell period.

Grundskoleförvaltningens utbildningsområden redovisar en resultatavvikelse på -141 mnkr för perioden. I resultatet finns periodiserat överskott på 40 mnkr och kompletteringsbudget med, samt övriga förväntade intäkter såsom statsbidrag för lärares arbetsmiljö.

Till och med oktober har 16 av 78 skolområden ett positivt resultat eller en ekonomi i balans på totalt 14 mnkr. 62 skolområden har ett negativt resultat på totalt 158 mnkr och av dessa har 47 skolområden en avvikelse större än 1 på totalt 151 mnkr. Utbildningsområdenas bemanning i oktober ligger fortfarande över budgeterad nivå för 2023 med 71 heltidstjänster.

Förvaltningens avdelningar samt förvaltningsövergripande uppdrag redovisar till och med oktober ett positivt resultat på 114 mnkr. Den positiva avvikelsen förklaras till stor del av vakanta tjänster, uppdrag som ej påbörjats samt att Stadsfastighetsförvaltningen har gjort sin slutliga avräkning på hyresmodellen vilket resulterade i en kreditering av kostnader. Även kostnaden för livsmedel har varit lägre än budgeterat på grund av effektiviseringar som gjorts i enighet med förvaltningens beslutade åtgärder för ekonomi i balans 2023.

Prognos och åtgärdsplaner

Grundskoleförvaltningen lämnar en noll-prognos per oktober. Prognosen baseras på att beslutade åtgärder i tidigare tjänsteutlåtande för ekonomi i balans genomförs (Diarienummer N609- 0815/23). Prognosen för utbildningsområdena försämras med 26 mnkr i oktober jämfört med den prognos som togs fram efter åtgärdsplaner i september och lämnar i oktober en prognos på -96 mnkr. Utbildningsområdenas negativa prognos vägs upp av att prognosen för de centrala uppdragen förbättras. Detta beror främst på en kreditering av hyreskostnader samt omvärdering av risker i tidigare bokslutsposter.

Utbildningsområdenas prognos bedöms som osäker då den avviker från den prognos som gjordes i augusti samt från åtgärdsplanerna. Den främsta anledningen till avvikelsen är att bemanningen är fortsatt hög. Skolornåden som fortsatt har en negativ prognos ska fortsätta arbeta med åtgärdsplaner för att hamna i ekonomisk balans 2023 samt för att kunna hantera budget 2024. Förvaltningen följer noggrant resultatutvecklingen för att säkerställa att planerade åtgärder verkställs.

2.3 Ekonomistyrningsregler

Enligt grundskolenämndens regler för god ekonomisk hushållning får enheter som omfattas av nämndens resursfördelningsmodell bära med sig över- och underskott under en treårsperiod. Enligt reglerna gäller detta endast om förvaltningen som helhet har en ekonomi i balans. Baserat på skrivelsen i tidigare tjänsteutlåtande för ekonomi i balans (Diarienummer N609- 0815/23) utgår 2024 ekonomistyrningsreglerna avseende över- och underskottshantering. Detta innebär att upparbetade överskott inte betalas ut och att underskott inte godkänns under 2024:

- Om underskott uppstår ansvarar utbildningschef för att åtgärder genomförs, så att underskott hämtas in på helåret per skolområdesnivå.
- Skolornåden med upparbetade underskott ska enligt ekonomistyrningsreglerna vara i ekonomisk balans inom tre år.

Se bilaga *God ekonomisk hushållning*

2.4 Organisation och bemanning

Bemanningen av Göteborgs grundskolor har ökat succesivt de senaste tre åren. I de senaste årens uppföljning har det konstaterats att ökningen till stor del har drivits av dels ökat behov av olika former av stödinsatser, dels att bemanningen finansierats av tillfälliga statsbidrag. Som kombination har bemanningen av skolans grundläggande uppdrag alltmer kännetecknats av en stor andel resurspersoner/elevassistenter, varav många med tidsbegränsade anställningar utifrån temporär finansiering med statsbidrag. I kommuner och regioners öppna databas Kolada framkommer den här utvecklingen tydligt i hela riket. Göteborgs Stad har dock en markant större ökning av antal och andel elevassistenter än riket i övrigt.

Kompletterande roller och elevassistenter har en självklar och viktig roll i skolans uppdrag och i organiseringen av särskilt stöd. Förvaltningens övergripande analys av bemanningsutvecklingen är trots detta att de senaste årens ekonomiska förutsättningar har minskat behovet av att kontinuerligt se över och effektivisera skolans inre organisation. Bemanningsökning har därmed blivit en normaliserad lösning för skolans utmaningar, vilket försvårat nödvändig återgång till en långsiktigt hållbar organisering och bemanning av skolan. Ett utvecklat stöd till rektors ansvar för skolans organisering och bemanning är därmed en prioriterad utvecklingsfråga för förvaltningen med särskilt fokus på att utforma undervisning och stödinsatser som en helhet.

2.5 Resursfördelningsmodell grundskola, förskoleklass och fritidshem

Grundskoleförvaltningens modell för fördelning av resurser tar sin utgångspunkt i den resursmodell som togs fram och beslutades i samband med att grundskolenämnden inrättades under 2018.

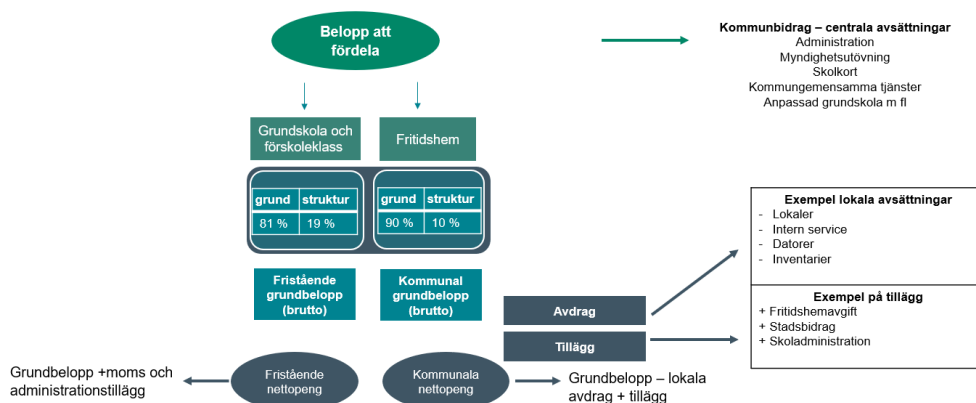
Fördelning av resurser inom utbildningsområdet finns reglerat i skollagen där dels ansvaret mellan skolhuvudman och rektor regleras, dels förhållandet mellan kommunala och fristående skolor.

Kommunfullmäktige beslutar varje år om ramtilldelning till nämnden. Nämnden fördelar därefter resurserna inom nämndens ansvarsområden. Det innebär bland annat att ta ställning till storleken på centrala avsättningar, hur mycket medel som ska fördelas till grundskoleverksamhet, fritidshemsverksamhet och anpassad grundskola. Ersättningen per elev följer med oavsett vilken skola eller huvudman som eleven väljer.

Vid beräkning av nämndens bidrag och elevpeng tillämpas likabehandlingsprincipen vilket innebär att bidrag till fristående verksamhet ska beräknas efter samma grund som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till egna motsvarande verksamheter. Kommunens budget för det kommande året ska ligga till grund för beslut kring bidragen. Om ytterligare resurser ges till den kommunala verksamheten, det vill säga de kommunala skolorna, under löpande budgetår ska motsvarande tillskott ges till den fristående verksamheten.

Grundbeloppet består av tre delar: grundersättning som fördelas lika per elev beroende på årskurs/ålder, en strukturersättning som är viktad utifrån socioekonomiska variabler och ersättning för nyanlända elever.

Resursfördelningsmodell



2.5.1 Socioekonomiskt index

I nämndens resursfördelningsmodell fördelas 81 procent av elevpeng (brutto) lika för alla skolor och resterande del 19 procent, varierar, beroende på vilket socioekonomiskt index respektive skola har fått i budget 2024. Socioekonomiskt index påverkar därmed den elevpeng som läggs ut på respektive skola, både på kommunala och fristående skolor.

Det är Statistiska Centralbyrån som beräknar ett socioekonomiskt index per skola. Grundskoleförvaltningen förser Statistiska Centralbyrån med underlag för beräkningarna. Socioekonomiskt index baseras på: utländsk bakgrund, vårdnadshavarnas högsta utbildning, bor med en eller ingen vårdnadshavare, om familjen har försörjningsstöd och Human Development Index (HDI). Antal nyanlända elever påverkar också index.

Diagrammet nedan visar översiktligt spridningen av skolornas index i Göteborgs stad och per stadsområde, även mellan kommunala och fristående skolor. Index per stadsområde, för kommunala och fristående skolor, ligger ganska oförändrat mellan åren 2023 och 2024. I alla stadsområden ligger index högre i de kommunala skolorna än för de fristående skolorna. I Nordost och Hisingen är skillnaden i index mellan kommunala och fristående skolor stor. I Centrum är det nästan ingen skillnad, men de fristående ligger något lägre även här. Även i Sydväst finns skillnaden med högre index för de kommunala skolorna.

Diagram 1: Spridning index 2023

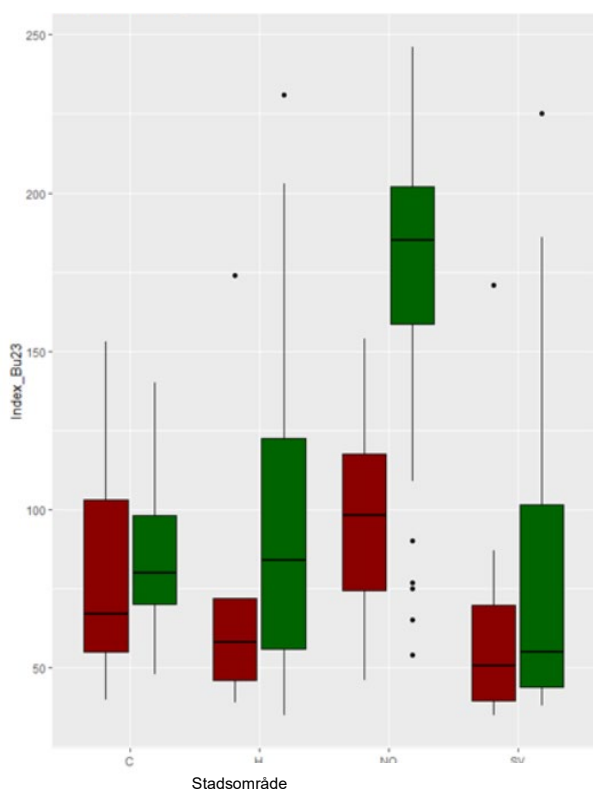
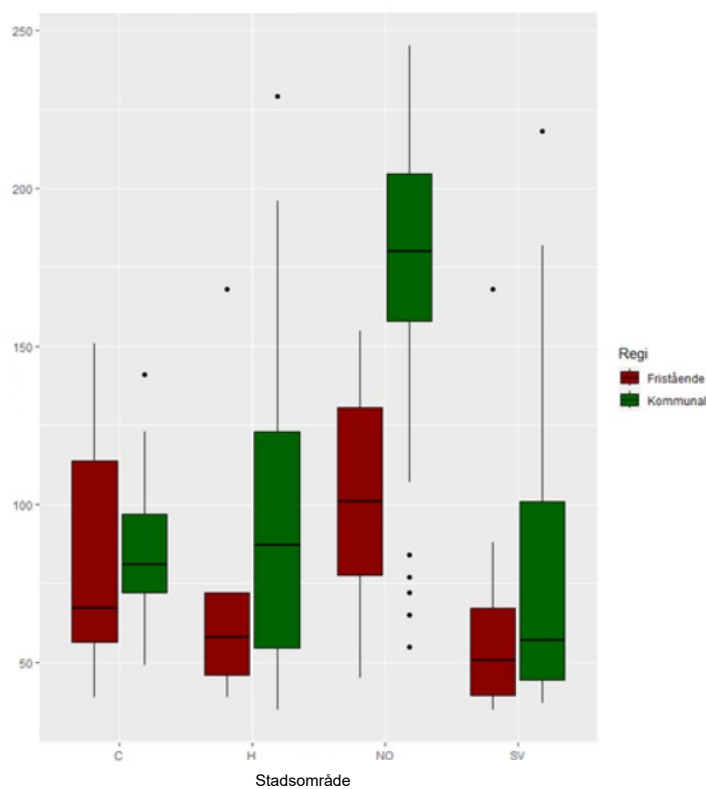


Diagram 2: Spridning index 2024



Diagrammen visar spridningen av index 2023 respektive 2024, för Göteborgs alla skolor (median, medelvärde, högsta och lägsta värde). En prick betyder att värdet är avvikande från de andra värdena, boxen innehåller 50 procent av alla värden och färgerna symboliserar geografiskt område och per regi.

2.6 Resursfördelningsmodell anpassad grundskola

För att uppnå en mer likvärdig resursfördelning över hela staden för elever i anpassad grundskola påbörjades en översyn av resursfördelningsmodellen under 2023. Utgångspunkten för den nya resursfördelningsmodellen för anpassad grundskola har varit att uppnå kostnadsneutralitet för förvaltningen på helheten. Beräkningar av underlagen visade på en något dyrare fördelningsmodell, de kommunala ersättningarnas nettoppeng har därför sänkts med 1,4 procent utifrån 2023 års ersättningar. Indexuppräkningsmodell för anpassad grundskola följer indexuppräkningsmodell för grundskolan. Nedan beskrivs förslag till ny resursfördelningsmodell för anpassad grundskola inför 2024.

Individbaserad bedömning

Den nya resursfördelningsmodellen är fortsatt indelad i tre stödnivåer och tar hänsyn till vilken kursplan, ämnen eller ämnesområden (läroplan LSÄR 11), eleverna läser efter. Skillnaden från tidigare fördelningsmodell är att förvaltningen bedömer ersättning för varje elev, och inte som tidigare att samma ersättning för stödnivå ges till samtliga elever på en enhet. Ersättning för fritidshem/LSS följer samma principer som för eleversättning. För andra kostnader såsom lokaler, ledning och elevhälsa ges samma ersättning som för elev i grundskola.

Ersättningsmodellen omfattar även elever som läser efter grundskolans kursplan men har sin undervisning förlagd till anpassad grundskola, så kallade integrerade elever i anpassad grundskola. För dessa elever ges ersättning för kursplan ämne i lägsta stödnivån. För elever som läser en kombination av kursplaner ges ersättning utifrån kursplanen, antingen ämne eller ämnesområde.

För individintegrerade elever har grundskolor tidigare, utöver grundskolans elevpeng, erhållit en extra schablonersättning. Från och med 2024 föreslås att den kommunala ersättningsmodellen för anpassad grundskola även används för individintegrerade elever i kommunala skolor. Ersättning bestäms därmed också från en individuell bedömning av elevernas stödbehov samt kursplan.

Ersättning på lika villkor

För elever i anpassad grundskola med enskild huvudman tillämpas samma principer som för elever inom kommunal regi. För eleverna ges ersättning utifrån individuella stödbehov, modellen har tre stödnivåer samt indelad i två kursplaner, ämne och ämnesområde (läroplan LSÄR 11). Utöver grundersättningen kan fristående huvudmän söka tilläggsbelopp för omfattande behov av särskilt stöd. De ersättningsdelar som motsvarar den kommunala ersättningens nettoppeng har också sänkts med 1,4 procent för anpassad grundskola med enskild huvudman.

Individintegrerade elever i grundskolor med enskild huvudman ges motsvarande ersättning för undervisning och stöd som för individintegrerade elever i kommunala grundskolor.

Sammanfattning av ny resursfördelningsmodell anpassad grundskola

De nya principerna för resursfördelningsmodellen för anpassad grundskola sammanfattas i punkterna nedan:

- Individuell bedömning av samtliga elever inom anpassad grundskola.
- Samma bedömnings- och ersättningsprinciper gäller för individintegrerade elever.
- För elever i fristående anpassad grundskola förs dialog mellan förvaltningen och enskild huvudman kring elevernas stödbehov och ersättning.
- Elevpeng följer eleven vid eventuellt skolbyte.

2.7 Resursfördelningsmodell kulturskola

I samband med avvecklingen av Göteborgs Stads stadsdelsnämnder överfördes kulturskolans verksamhet till grundskoleförvaltningen 2021. De nämndbidrag som fördes över till förvaltningen var beslutade utifrån stadsdelsnämndernas tidigare förutsättningar och ambitioner.

Från och med hösten 2022 har kulturskolan en ny organisation. I och med den nya organisationen gick kulturskolans geografiska verksamhet från sju enheter till fyra. De fyra enheterna är geografiskt sett samma som de fyra utbildningsområdena, Nordost, Centrum, Hisingen och Sydväst. I den nya organisationen tillkom även enheten för verksamhetsutveckling.

Kulturskolans resursfördelning är fortsatt anslagsfinansierad för samtliga enheter.

2.8 Resursfördelning måltid, lokalvård, vaktmästeri

I samband med avvecklingen av Göteborgs Stads stadsdelsnämnder överfördes måltid, lokalvård och vaktmästeris verksamhet till grundskoleförvaltningen 2021. De nämndbidrag som fördes över till förvaltningen var beslutade utifrån stadsdelsnämndernas tidigare förutsättningar och ambitioner. I denna överföring av nämndbidrag ingick dock en besparing på 0,5 procent.

Utvecklingen av verksamhetens ram har sedan följt förvaltningens indexuppräknings för de centrala avdelningarna och räknades 2023 upp med 5,2 procent på personalkostnaderna. Inom ramen för måltid, lokalvård och vaktmästeri ligger samtliga kostnader för verksamheten såsom personalkostnader, övriga verksamhetskostnader samt kostnader för livsmedel. Livsmedel räknades 2023 upp med 21% till följd av högt prisindex inom livsmedel men övriga verksamhetskostnader fick ingen indexuppräknings vilket har inneburit effektiviseringar under året.

3 Grundskolenämndens budget 2024

3.1 Tilldelad ekonomisk ram från kommunfullmäktige

Kommunbidraget ökar med 568 mnkr jämfört med budgetramen för 2023. Budgeten är indexerad med 4,1 procent, vilket ska täcka löne- och andra prisökningar. Enligt Sveriges kommuner och regioners prognos för oktober uppgår prisindex för kommunal verksamhet under 2024 till 4,3 procent.

Kommunbidrag i tkr	2023	2024
Ram	9 344 110	9 930 440
Kompletteringsbudget	18 200	
Summa	9 362 310	9 930 440
Procentuell förändring ram		6,1%

I kommunbidraget ingår politiska satsningar motsvarande 28,1 mnkr gällande:

- 10 mnkr riktade till särskilda undervisningsgrupper (minskas från 20 mnkr 2023)
- 5 mnkr riktade till tidiga insatser (minskas från 10 mnkr 2023)
- 4 mnkr förstärkning av kulturskolan (satsning även 2023)
- 0,7 mnkr modell för minskat matsvinn (satsning även 2023)
- 4,9 mnkr höjd grundnivå i personalförmåner för Göteborgs Stads medarbetare
- 1,5 mnkr statistik om skolväsendet inklusive ekonomisk redovisning
- 2 mnkr fritidsklubbar

De politiska satsningarna på förstärkning av kulturskolan, vidareutveckling av Göteborgsmodellen för mindre matsvinn, höjd grundnivå i personalförmåner för Göteborgs Stads medarbetare, statistik om skolväsendet inklusive ekonomisk redovisning ingår inte i elevpengen utan riktas direkt till den verksamhet de berör.

3.2 Fördelning av budget 2024

Nedan visas budget fördelat på kategorierna intäkter, kostnader och kommunbidrag. Uppgifterna nedan gällande intäkter och kostnader är än så länge preliminära. Tabellen kommer att uppdateras och säkerställas inför årets första prognos då detaljbudget är upprättad och förvaltningen kan säkerställa intäkter via individbaserade statsbidrag.

Tkr	2023	2024
Intäkter	1 067 199	1 109 887
Kostnader	-10 411 309	-11 040 327
Kommunbidrag	9 344 110	9 930 440
Resultat	0	0

Grundskolenämndens tilldelade ram för 2024 innebär en ökning på 6,1 procent totalt. Förvaltningen kommer emellertid ha ökade kostnader som överstiger den tilldelade ramen, främst beroende på:

- Ökade hyreskostnader
- Ökade personalkostnader till följd av lönerrevision och ökade sociala avgifter
- Större andel elever inom anpassad grundskola
- Större andel elever som går i fristående skolor

Ökade hyreskostnader

Hyreskostnaderna stiger kraftigt under 2024, 300 mnkr (14 procent), främst på grund av att stadens internränta ökar från 1 procent till 2,25 procent samt att flera skolbyggnader färdigställs vilket ökar kostnaderna.

Ökade personalkostnader

Kostnaden för personal förväntas öka 2024 då de sociala avgifterna kommer att höjas inför nästa år med minst ytterligare 1,22 procent samt att lönerrevisionen förväntas höjas med minst 4 procent.

Förflyttning mellan grundskola och anpassad grundskola

I budget 2023 fördes 25 mnkr över från elevpeng grundskola till en förstärkt budget för anpassad grundskola. Budgeten kvarstår 2024 och utökas även med 12,5 mnkr för att fortsatt möta den förflyttning som sker mellan skolformerna.

Förflyttning mellan kommunala skolor och fristående huvudmän

Det är mycket som händer bland de fristående huvudmännen 2024 och förvaltningen räknar med sannolika förflyttningar mellan kommunala skolor och fristående skolor. Det skapar utmaningar för kommunala skolor och leder till ett ekonomiskt bortfall. Sammanlagt förväntas det kosta förvaltningen cirka 12,5 mnkr 2024.

3.2.1 Prioritering inför budget 2024

För att få ihop en hållbar och väl avvägd fördelning av budgetramen har ett antal prioriteringar och ställningstaganden gjorts i budgetarbetet. Prioriteringarna i grundskolenämndens budget 2024 är:

- Att i så stor utsträckning som budgeten möjliggör möta och kompensera förvaltningens verksamheter för det förväntade löne- och prisindexet för 2024
- Utrymme för huvudmannens insatser för ökad måluppfyllelse

Ekonomiska förutsättningar för skolområden

Den främsta prioriteringen i 2024 års budget är att i så stor utsträckning som

budgeten möjliggör ge förvaltningens verksamheter ersättning för det förväntade pris- och löneindex. Detta för att rektorer och personal ska ha goda planeringsförutsättningar och kunna arbeta långsiktigt med organisering och utveckling av verksamheten.

Elevpengen räknas 2024 upp med 2,6 procent i genomsnitt för förskoleklass till årskurs 9, se specifikation under avsnitt 3.7 och framåt gällande grundbelopp. Den genomsnittliga elevpengen täcker inte den utveckling av sammanvägda prisindex som Sveriges kommuner och regioner prognosticerar för 2024. Detta medför att samtliga skolområden står inför en effektivisering på minst 2,2 procent 2024. Effektiviseringen utgår ifrån en ekonomi i balans 2023 och med anledning av det ekonomiska läget och underskotten en majoritet av skolområdena besitter 2023 innebär det ytterligare effektiviseringar för att nå en ekonomi i balans under 2024.

Under perioden 2019–2023 har elevpengen netto i genomsnitt för grundskola ökat med 22,6 procent vilket innebär en genomsnittlig ökning om 4,52 procent per år.

Verksamhetsform/stadie	Utveckling av elevpeng 2019-2023	Utveckling av elevpeng 2023-2024
Förskoleklass	25,4 procent	2,8 procent
Årskurs 1 - 3	21,8 procent	2,7 procent
Årskurs 4 - 6	22,4 procent	2,6 procent
Årskurs 7-9	21,1 procent	2,9 procent
Fritidshem, 6-12 år	16,6 procent	2,3 procent

Sveriges kommuner och regioners genomsnittliga prisindex har under samma period varit 17,6 procent. Med 2024 års förutsättningar kommer elevpengen i genomsnitt ha ökat med 25,3 procent för åren 2019-2024 där prisindex under samma period varit 21,9 procent. Statsbidrag har tilldelats skolområdena vid sidan av elevpengen. Sett under ett längre perspektiv innebär det att skolorna fått en högre ersättning än beräknat index för priser och löner. I ett nationellt perspektiv har förvaltningen haft förhållandevis goda ekonomiska förutsättningar för alla skol- och verksamhetsformer de senaste åren.

Ersättning för anpassad grundskola, resursskola, elevhälsa och särskilda undervisningsgrupper nivå 4 räknas upp med 2,6 procent likt elevpengen för kommunala grundskolor i genomsnitt.

Ekonomiska förutsättningar för kulturskola, måltid, lokalvård och vaktmästeri samt stödfunktioner

Budgeten för förvaltningscentrala budgetposter som även inkluderar personal i kulturskolan, måltidsverksamhet och centrala stöдавdelningar räknas också upp med 2,6 procent.

Effektiviseringar inom de centrala avdelningarna har gjorts i relation till index under tidigare år för att möjliggöra att öka den genomsnittliga nivån på elevpengen. Centrala avdelningar har i uppdrag att under 2024 lämna ett positivt resultat på 4 mnkr med anledning av kommande organisationsöversyn. Den förvaltningsgemensamma uppdragsbudgeten räknas inte upp alls 2024. I nuläget är det oklart vad kostnaden för exempelvis kommungemensamma tjänster kommer att bli under 2024, det vill säga de tjänster grundskoleförvaltningen köper av intraservice och konsument- och medborgarservice.

Utrymme för huvudmannens insatser för ökad måluppfyllelse

Kontinuerliga effektiviseringar inom de centrala avdelningarna har gjorts i relation till index sen förvaltningen startades. Detta för att möjliggöra ökning av den genomsnittliga nivån på elevpeng under samma period. Även i år görs viss effektivisering på de centrala avdelningarna då den förvaltningsgemensamma uppdragsbudgeten inte räknas upp alls. Delar av dessa budgetposter centraliseras och kommer att ses över i särskild ordning för att på bästa sätt matcha det behov av insatser från huvudmannen som krävs för att på ett riktat sätt stötta de skolor som har de största utmaningarna. I samband med organisationsöversynen 2024 förväntas ytterligare ekonomisk effektivisering att uppnås.

3.3 Ekonomiska risker utifrån budgetförslaget

Föreliggande budget kommer med ett antal risker, varav de mest väsentliga är:

- Att omgående komma ner till 2023 års budgeterade nivå för heltidstjänster för skolområdena är avgörande för att gå in i 2024 års budget med rätt förutsättningar. Vid prognostillfället i oktober låg skolområdena fortfarande 71 heltidstjänster över den budgeterade nivån.
- De politiska satsningarna på förstärkning av kulturskolan, vidareutveckling av Göteborgsmodellen för mindre matsvinn, höjd grundnivå i personalförmåner för Göteborgs Stads medarbetare, statistik om skolväsendet inklusive ekonomisk redovisning ingår inte i elevpengen utan riktas direkt till den verksamhet de berör.
- Budgeten tar hänsyn till sociala avgifter motsvarande 45,75 procent. Enligt SKR finns det en sannolik risk att de sociala avgifterna kommer att höjas ytterligare 1-2 procentenheter för 2024, efter fastställande av 2024 års inkomstbasbelopp. Om de sociala avgifterna höjs mer innebär det högre kostnadsökningar och därmed behov av anpassningar i verksamheten. Det skulle innebära en procentuell ökning av personalkostnaden 2024 med 5,6 procent respektive 6,3 procent för att täcka lönerevision och sociala avgifter. Omräknat till heltidstjänster skulle det innebära ytterligare anpassningar på 50 till 100 heltidstjänster vilket motsvarar cirka 40 till 80 mnkr.
- Budgeten medger en löneöversyn motsvarande 4 procent. Om lönerna höjs mer så kan det också innebära behov av anpassningar i verksamheten.
- Det finns i samhället i stort just nu en osäkerhet kring fortsatt ökade priser. Sveriges kommuner och regioner gör regelbundet nya prognoser för prisindex för kommunal verksamhet. Om kommande prisindex höjs ytterligare innebär det ekonomiska konsekvenser.
- Om nämnden inte kompenseras fullt ut för investeringsrelaterade driftkostnader medför det ekonomiska konsekvenser.

3.4 Organisatorisk påverkan utifrån budgetförslag

Långsiktig påverkan

Förvaltningen har tidigare rapporterat att de senaste årens ekonomiska förutsättningar har minskat behovet av att kontinuerligt se över och effektivisera skolans inre organisation, vilket har motverkat en långsiktigt hållbar grundorganisation och bemanning av skolan. Ökad medvetenheten om verksamhetens ekonomiska förutsättningar kan därmed medföra en nödvändig

översyn av vad som behöver prioriteras inom skolans uppdrag och hur dessa prioriteringar ska organiseras och kompetensförsörjas.

Att budgetram inte fullt ut anpassas till reell kostnadsutveckling innebär dock risk för:

- Ökad arbetsbelastning och därmed ökande obalans mellan krav och resurser.
- Ökade konfliktnivåer mellan skolläda och personal och mellan skolans olika yrkeskategorier när arbetsuppgifter behöver fördelas om.
- Sämre förutsättningar för trygghet och studiero och ökad utsatthet för hot och våld när antalet vuxna i skolan minskar.

3.5 Ersättning fristående skolor

I förvaltningens föreliggande budgetförslag har elevpengen inte kunnat räknas upp i nivå med den indexuppräknings som gjordes av grundskolenämndens ram i samband med budgetbeslutet i kommunfullmäktige. Det beror främst på ökade hyreskostnader, en fortsatt ökning av pris- och löneindex samt en ökad andel elever i anpassad grundskola jämfört med tidigare år. Denna utveckling påverkar elevpengen i såväl kommunala- som fristående skolor.

De ökade hyreskostnaderna för 2024 medför att elevpeng, brutto, har en högre procentuell utveckling än uppräknings (netto) för kommunala skolor. Elevpengen, brutto, har en procentuell utveckling på 6,3 procent i snitt för 2024.

3.6 Ekonomi i balans och eget kapital

Det huvudsakliga syftet med nämndens egna kapital är att möjliggöra långsiktigt ekonomiskt tänkande i verksamheten så att hastigt förändrade förutsättningar kan överbryggas.

Nämnden bör sträva efter att ha ett eget kapital i nivå som motiveras utifrån verksamheten och de förutsättningar under vilken nämnden verkar. Nämnden ska därför årligen aktivt värdera den egna verksamheten utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv och skriftligen motivera en rimlig nivå på eget kapital. Eget kapital som överstiger denna nivå ska återredovisas till kommunstyrelsen. I detta sammanhang måste nämnden beakta de av kommunfullmäktige beslutade riktnivåer som gäller för samtliga nämnder.

Nämnden har idag ett eget kapital motsvarande cirka 1,3 procent och 125 mnkr.

3.7 Grundbelopp

I tabellerna nedan beskrivs hur kommunfullmäktiges ram till grundskolenämnden påverkar grundbelopp att fördela per elev.

Total ram	Tkr
Kommunbidrag från KF	9 930 440
Avgår centrala avsättningar	
Förvaltningscentrala poster (inkl skolkort)	-951 215
Lednings- och styrningsbudget	-50 000
Summa centrala avsättning	1 001 215

Ram att fördela	Tkr
Varav;	
Kulturskola	153 306
Anpassad grundskola	560 806
Grundskola inkl förskoleklass och fritidshem	8 215 113

Avgår/tillkommer särskilda poster	Tkr
Riktat särskilt stöd och tilläggsbelopp	-272 380
Ersättning till/från andra huvudmän	-11 352
Schablonersättning nyanlända elever	-30 000
Statsbidrag	205 516
Summa grundbelopp att fördela per elev*	8 106 897

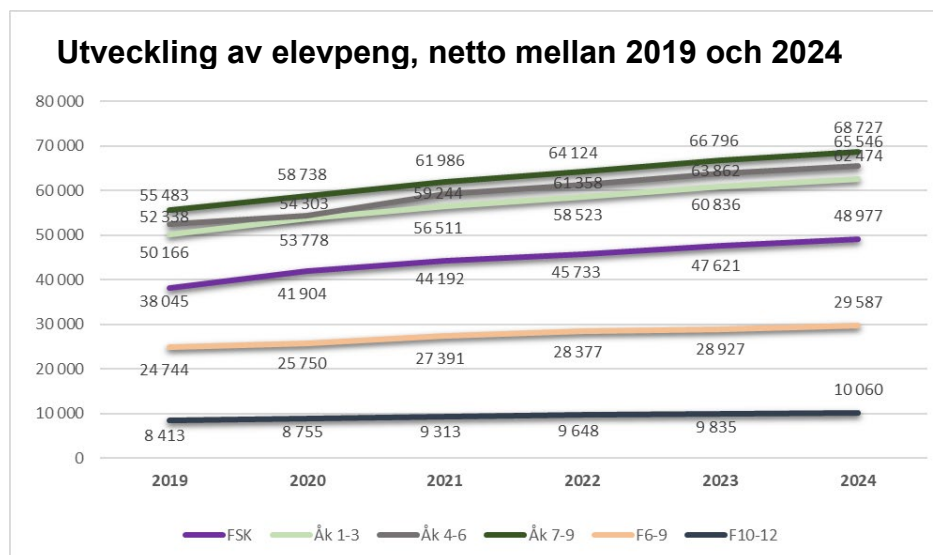
3.8 Ersättning inom kommunal regi

3.8.1 Ersättning per elev i grundskola, kommunal regi

Totalt att fördela egen produktion, kr	Totalbelopp	Grundersättning per elev	Strukturersättning per elev
Grundbelopp totalt (exkl avgifter)	6 136 996 000		
Belopp per verksamhet, åk och elev			
Förskoleklass		69 767	16 494
Åk 1-3		81 392	19 190
Åk 4-6		95 808	21 443
Åk 7-9		99 533	23 531
Fritidshem:			
6-9 år		37 983	4 547
10-12 år		12 914	1 546
Varav strukturersättning 19 %, skola	1 050 263 000		
Varav strukturersättning 10 %, fritidshem	81 775 000		
Avgår centrala poster	-2 918 364 000		
Tillkommer statsbidrag, fritidsersättning, skoladministratör	422 282 000		
Summa grundbelopp att fördela per enhet	3 640 915 000		
Ersättning för nyanlända elever (utanför modellen)	30 000 000		

3.8.2 Utveckling av grundbelopp, kommunal regi 2019-2024

Grundbeloppet vilket innefattar total elevpeng per elev och stadie, exklusive tillägg/avdrag har ökat för varje år sedan resursfördelningsmodellen infördes. Utvecklingen av elevpeng beskrivs diagram och tabell nedan.



3.8.3 Ersättning per elev i anpassad grundskola, kommunal regi

Anpassad grundskola ersättning per elev kommunal regi (kr)	Ämne	Ämnesområde
Grundbelopp inklusive tilläggschablon 2	559 408	600 257
Grundbelopp inklusive tilläggschablon 1	465 228	570 755
Grundbelopp	330 198	482 248

Anpassad grundskola fritidshem/LSS ersättning per elev kommunal regi (kr)	Ämne	Ämnesområde
Grundbelopp inklusive tilläggschablon 2	178 492	201 774
Grundbelopp inklusive tilläggschablon 1	149 667	189 579
Grundbelopp	103 104	160 754

3.9 Ersättning fristående huvudmän

3.9.1 Ersättning per elev i grundskola, fristående regi

Grundskola, totalt att fördela i fristående regi, kr	Totalbelopp	Grundersättning per elev	Strukturersättning per elev
Grundbelopp totalt (exkl. avgifter)	1 565 952 000		
Belopp per verksamhet, åk och elev			
Förskoleklass		69 767	16 494
Åk 1–3		81 392	19 190
Åk 4–6		95 808	21 443
Åk 7–9		99 533	23 531
Fritidshem:			
6–9 år		37 983	4 547
10–12 år		12 914	1 546
Varav strukturersättning 19%, skola	218 925 000		
Varav strukturersättning 10%, fritidshem	11 094 000		
Tillkommer (admin, fria nyttigheter)	59 499 000		
Momsersättning	98 381 000		
Summa grundbelopp att fördela per enhet	1 718 999 000		

3.9.2 Ersättning per elev i anpassad grundskola, fristående regi

Ersättningar fristående anpassad grundskola grundbelopp 2024 (kr)	Anpassad grundskola		Fritidshem anpassad grundskola	
	Ä	ÄO	Ä	ÄO
Grundbelopp exkl lokalkostnader	364 063	523 295	113 729	174 845
Lokalkostnad	47 767	85 280	15 126	28 768
Grundbelopp inkl lokalkostnad	411 830	608 575	128 855	203 612
3% administration	12 355	18 257	3 866	6 108
6% momskompensation	25 451	37 610	7 963	12 583
TOTALT exkl SYV	449 636	664 442	140 684	222 304
Ersättningar fristående anpassad grundskola, grundbelopp nivå 1 2024 (kr)	Anpassad grundskola		Fritidshem anpassad grundskola	
	Ä	ÄO	Ä	ÄO
Grundbelopp nivå 1 exkl lokalkostnader	512 942	619 335	165 090	206 196
Lokalkostnad	47 767	85 280	15 126	28 768
Grundbelopp inkl lokalkostnad	560 708	704 615	180 216	234 964
3% administration	16 821	21 138	5 406	7 049
6% momskompensation	34 652	43 545	11 137	14 521
TOTALT exkl SYV	612 181	769 298	196 760	256 534
Ersättningar fristående anpassad grundskola, grundbelopp nivå 2 2024 (kr)	Anpassad grundskola		Fritidshem anpassad grundskola	
	Ä	ÄO	Ä	ÄO
Grundbelopp nivå 2 exkl lokalkostnader	616 781	651 348	196 885	219 460
Lokalkostnad	47 767	85 280	15 126	28 768
Grundbelopp inkl lokalkostnad	664 548	736 628	212 011	248 228
3% administration	19 936	22 099	6 360	7 447
6% momskompensation	41 069	45 524	13 102	15 340
TOTALT exkl SYV	725 553	804 250	231 474	271 015

3.10 Ekonomiska ramar kulturskolan

Kulturskolans budgetram för 2023 är drygt 125 mnkr. En indexuppräknings på 2,6 procent på personalkostnaderna ger ett tillskott i budgetramen på cirka 3 mnkr. I kommunfullmäktiges budget för 2024 riktas, likt 2023, en satsning till kulturskolan på 4 mnkr. Satsningen har lett till aktiviteter för att nå nya målgrupper, året om. Satsningen har skett främst i sydväst, nordost och Hisingen. Det samlade nämndbidraget för kulturskolan 2024 blir drygt 128 mnkr.

2023 sänktes Kulturskolans statsbidrag, det så kallade stimulansstödet till kulturskolor, genom en halvering från 200 mnkr till 100 mnkr efter beslut i regeringen. Syftet med bidraget är att främja den kommunala kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttrycksätt samt att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar. Under 2023 beviljades grundskoleförvaltningens kulturskola 7,5 mnkr av detta statsbidrag.

3.11 Ekonomiska ramar måltid, lokalvård och vaktmästeri

Verksamheten måltid, lokalvård och vaktmästeris budgetram för 2023 är drygt 716 mnkr. En indexuppräknings på personalkostnaderna med 2,6 procent ger ett tillskott i budgetramen på 14 mnkr. I kommunfullmäktiges budget för 2024 riktas en satsning för minskat matsvinn på 0,7 mnkr. I budgeten ligger förutom en indexuppräknings för personalkostnaderna även en indexuppräknings för ökade livsmedelskostnader på 4,3 procent. Den samlade budgetramen för måltid, lokalvård och vaktmästeri 2024 blir därmed 737 mnkr.

3.12 Statsbidrag för likvärdig skola

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att statsbidraget för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling förstärks med 850 mnkr 2024. Statsbidraget betalas ut till kommunala och enskilda huvudmän för förskoleklass, grundskola och fritidshem och kan till exempel användas för att sätta in tidiga stödinsatser, skapa fler särskilda undervisningsgrupper och anställa fler speciallärare.

För att tydliggöra att statsbidragets syfte är att upprätta en stark kunskapskola föreslår Regeringen att statsbidraget framgent ska kallas för Kunskapsbidraget. Förstärkningen med 850 mnkr för 2024 innebär att bidraget föreslås uppgå till närmare 7,5 mdkr för 2024.

Skolverket har ännu inte publicerat någon information om eventuella förordningsändringar i samband med att statsbidraget byter namn. I följande budgettext och tabell över insatser utgår förvaltningen från den nuvarande förordningen för statsbidraget för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling.

Enligt förordningen om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling ska huvudman som ansöker om statsbidraget upprätta en plan med redogörelse för de insatser som huvudmannen planerar. Berörda fackliga organisationer ska ha hörts innan planen upprättas.

Statsbidraget syftar till att utöka huvudmännens resurser för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklass, grundskola och fritidshem. Planen för insatserna ska utgå från förvaltningens systematiska

kvalitetsarbete och nulägesanalys. Insatserna ska tydligt gå att koppla till förskoleklassens, grundskolans eller fritidshemmets verksamhet.

Fördelningen av insatser och dess finansiering för 2024 har beretts parallellt med förvaltningens budgetarbete. Flera av insatserna är en fortsättning av tidigare års beslutade insatser medan några är nya för kommande år.

Bidragsramen för Göteborg 2024 har räknats upp med ca 2,9 mnkr vilket motsvarar 1 procents jämfört med bidraget 2023. Den totala bidragsramen för 2024 är 286,1 mnkr. Grundskoleförvaltningens totala andel av Skolverkets bidragsram är 4,3 procent. Statsbidragets insatser ska årligen redovisas till Skolverket.

Nedan visas en tabell över grundskoleförvaltningens insatser och belopp för 2024:

Insats tkr	Budget 2024
Lågstadiesatsningen, medel till resursfördelningsmodellen	91 612
Grundersättning, medel i resursfördelningsmodellen,	62 526
Strukturersättning, medel i resursfördelningsmodellen,	51 378
Förstärkning elevhälsan	17 017
Utökad timplan	13 030
Förstärkning nyanlända medel åk 7-9	8 000
Skolbibliotek, förstärkning personal och litteratur	6 400
Simundervisning	5 000
Inläsningstjänst och Polyfino	4 677
Resursplaneringsverktyget	4 000
Utökad nyanländersättning lägre åldrar	2 500
Utvecklingsfond för kreativa idéer	2 245
HEIS insatser	2 200
Berättarministeriet	2 114
Nätverk förskoleklass	2 083
Nätverk fritidshem	2 083
Nätverk Språk, läs och skriv	2 083
Nätverk Matematik	2 083
Mottagningsenheten	1 800
Teach for sweden	1 286
Kompetensutveckling elevassistenter	1 000
Likvärdig AV utrustning	1 000
	286 117

3.13 Samlad bedömning av budget 2024

Sammantaget innebär budget 2024 att grundskolenämndens verksamheter och skolområden inte kommer att ha samma förutsättningar 2024 som 2023. Det skulle behövas ytterligare 155 mnkr, förutsatt att förvaltningen har en ekonomi i balans vid årets slut. Enligt SKR finns det en sannolik risk att de sociala avgifterna kommer att höjas ytterligare 1-2 procentenheter 2024 med beslut i mitten av december. Om de sociala avgifterna höjs mer innebär det ytterligare 40 till 80 mnkr i ökade kostnader. Givet förvaltningens ekonomiska nuläge kommer det att innebära en utmaning att genomföra nödvändiga effektivisering.

Grundskolenämndens verksamheter har under de senaste fem åren fått en högre ersättning än beräknat index för priser och löner och därmed relativt goda ekonomiska förutsättningar för att kunna arbeta långsiktigt med organisering och utveckling av verksamheten. Den genomsnittliga elevpengen räknas upp även för 2024 men täcker inte det sammanvägda prisindex för kommande år. Budgeten kommer medföra effektiviseringar och konsekvenser för verksamheten. 95 procent av kostnaderna i verksamheterna är personalkostnader vilket innebär att medarbetare kommer att behöva minskas och omställas under 2024.

För att förvaltning och nämnd ska klara en ekonomi i balans 2024 krävs fortsatt fokus på organisation, bemanning och resursplanering. Förvaltningen ser även över särskild hanteringsordning för att säkra en ekonomi i balans för 2024. Förvaltningen bedömer att nämndens största möjlighet att fortsatt leverera kärnverksamhet av god kvalitet på lång sikt är att fortsätta utveckla skolstrukturen i enlighet med skolenhetsutredningens principer.